

OPHaarlem

LIBERAAL-HAARLEM

Motie 1: Gemeenschapsgeld uitgeven moet altijd gebeuren met mate en met zicht op de financiële continuïteit en op de toekomstige draagkracht van onze stad

De gemeenteraad van Haarlem, bijeen in vergadering op donderdag 8 november 2018, gehoord hebbende de beraadslagingen over de Programmabegroting 2019-2023

Inleiding

Algemeen

OPHaarlem zal in deze motie ingaan op de financiering van de gemeentelijke investeringen over jaren 2019 t/m 2023 en de gevolgen voor de schuldpositie van de Haarlemmers mede bezien in het licht van de dreiging van afnemende rijksmiddelen en van een te verwachten periode van recessie na afloop van de huidige hoogconjunctuur, alsmede op anticyclisch denken en werken.

N.B. In separate motie 2 met dezelfde titel wordt ingegaan op de personele kosten.

De eerste, in de tijd logische, scheuren in de economische hoogconjunctuur zijn zichtbaar.

In de VS verhoogt de FED de rente om oververhitting van de economie tegen te gaan.

De Brexit en de effecten van handelsoorlogen temperen de groeiverwachtingen.

De tegenvallende uitkomst van de septembercirculaire lijkt ook zo een voorteken dat het ons ook kan raken.

Investeringsvolume & schuld(quote)

In de programmabegroting wordt inzichtelijk gemaakt dat door met name het investeringsvolume in de jaren 2019 t/m 2023 de gemeentelijke schuld stijgt tot 542 mi. OPHaarlem stelt hierbij dat het investeringsvolume 2023 in de programmabegroting onrealistisch laag is ingeschat. Het is reëel om uit te gaan van een investeringsbedrag van minimaal 30 miljoen hoger in 2023 (nog altijd ruim lager dan het gemiddelde van de jaren 2019 t/m 2022). Dan komt de begrote schuld per ultimo 2023 uit op minimaal 572 mi. OPHaarlem gaat dan voorbij aan de constatering tijdens de technische toelichting van de programmabegroting dat enkele fluïde balansposten/-posities per ultimo 2023 ook hoger uit

kunnen vallen, waardoor de schuld ook hoger uit kan komen.

Kortom het is waarschijnlijker dat de schuld oploopt naar ca. 600 mi dan dat deze uitkomt op ca. 540 mi..

Met een reëel te verwachten schuld van 570 tot 600 mi (600 mi = een schuldquote van 114%) verkeert de gemeente Haarlem formeel niet in de gevarenzone, maar er hoeft in de toekomst ook niet zo veel meer mis te gaan.

De berekende schuld per Haarlemmer gaat aan een belangrijk aspect voorbij en dat is dat steeds meer Haarlemmers vrijgesteld worden van het betalen van gemeentelijke belastingen. Per betalende Haarlemmer is de schuld derhalve fors hoger.

Als 1/5^e van de Haarlemse huishoudens vrijgesteld is van gemeentelijke belastingen dan stijgt de schuld per bijdragende Haarlemmer, incl. groei van de bevolking, naar ruim boven de € 4.000. De draagkracht van de stad wordt rust op ongeveer 80% van de Haarlemmers; dat hoeft geen probleem te zijn, als we het kleinere draagvlak wel onderkennen.

OPHaarlem heeft de investeringsbegroting per post langsgelopen en is van mening dat er mogelijkheden zijn om ongeveer 13% op de investeringsbegroting in te krimpen.

Wij benoemen geen specifieke posten om een welles/nietes discussie te vermijden, die dan nu voorbij zou gaan aan de basale problematiek van een te hoge investeringsbegroting en een te hoge schuld. Het is evenwel aan ons college om invulling te geven aan een verlaging van de investeringsbegroting.

Anticyclus denken en ook werken

Thans zijn de aanbestedingssommen in de utiliteitsbouw en in GWW gemiddeld bijna 20 % hoger dan per ultimo 2014 (bron Bouwkostenindex).

De huidige ambitie om fors te investeren is derhalve een hele dure ambitie. Voor elke ingezette euro krijgen we 20% minder 'product' dan 4 jaar geleden.

Hoewel het wederom de kunst van overheden zal moeten zijn om de volgend economische teruggang af te vlakken, gaat deze toch komen en dan zal er weer goedkoper aanbesteed kunnen worden. Er wordt dan aanbesteed in een markt die weer vraagt om omzet en bereid is dat tegen lagere marges te doen. Die markt is dan niet gebaat bij een lokale overheid die nagenoeg door zijn geld en mogelijkheden heen is.

Conclusie

Het begrote niveau van de in te zetten middelen en van de beoogde investeringen in de periode 2019-2023 is te hoog om langjarig te kunnen continueren.

De schuld loopt in deze periode fors, te fors, op en in een komende periode van laagconjunctuur is er geen capaciteit om af te lossen op de schuld, want in die

laagconjunctuur zal er heftig bezuinigd moeten worden als het hoge huidige uitgavenniveau, nu niet wordt bijgesteld.

Bedenk hierbij dat de schuldverlaging de afgelopen jaren slechts tijdelijk was en nagenoeg alleen plaats kon vinden, doordat de reserve Sociaal Domein ingezet kon worden voor de schuldverlaging.

De reeds ingezette afbouw van deze reserve maakt ook meteen zichtbaar dat de schuld weer oploopt.

Met het verminderen van het investeringsvolume in de jaren 2019-2023 wordt een toekomstige bezuinigingstaakstelling niet zo heftig als de vorige waarvan de gevolgen lange tijd te groot zijn geweest.

Tegelijkertijd kan dan overwogen worden om extra investeringsruimte in te zetten om de lokale economie en werkgelegenheid te ondersteunen in een komende periode van laagconjunctuur.

Après nous le déluge past de Haarlemse gemeenteraad niet. We moeten durven erkennen dat een omhoog gestuwde schuld hoogstens tijdelijk te stabiliseren is, maar niet meer relevant en structureel terug te brengen is.

Dit alles overwegende verzoekt raad het college om te streven:

1-naar een verlaging van circa 35 miljoen op het investeringsplan 2019-2023 door:

- posten te faseren voorbij 2023, dan wel
- de omvang van posten terug te brengen, dan wel
- in incidentele gevallen posten te schrappen;

2-naar een evenwichtig anticyclisch denken en werken van de gemeente

Haarlem teneinde in economisch mindere tijden onze lokale economie beter te kunnen ondersteunen en gelijker tijd meer waar voor ons geld te krijgen,

en verzoekt het college om

met de optelsom van dit streven te werken aan een verlaging van de financieringsbehoefte met 35 mi euro, zijnde 7 punten (financieringsquote) per ultimo 2023;

N.B. de exploitatielasten van en de effecten op de financieringsbehoefte van minder afschrijvingslasten door 35 mi minder investeringen zijn in deze cijfers nog niet verwerkt;

de gemeenteraad in het komend voorjaar te informeren over de verwerking van de motie in de Kadernota 2019

